D • N
9/7 1950

Vad är socialism?

I en debatt för några år sedan yttrade en framstående socialdemokrat att han sedan sin tidigaste ungdom förbivit trogen de socialistiska idéerna. Tillfrågad om innebörden av dessa idéer förklarade han lika belåtet och bestämt att de gick ut på att oavlåtligt förbättra människornas läge. Han tycktes vara helt omedveten om att förklaringen var föga upplysande och att deklarationen om trohet följaktligen var meningslös. Så skall en god och stabil medlem av det härskande partiet tala. Man har inga besvärande linjer för sin verksamhet, ingen utformad åskådning som stöd, men man gör med gott samvete anspråk på att vara ett organ för en ständig och oförskräcklig omgestaltning av samhället, att representera själva framsteget. En regering som permanent vill besitta ledningen, ett parti som vill vara statsparti kan inte finna något bättre rättfärdigande än denna ambition utan precisering av målen. På ett behagligt sätt omskrivs här den enkla tanken att man har makten och vill behålla den.

Hur stark denna inställning är inom den svenska socialdemokratin framgår klart av svaren på den fråga om socialismens mening som Ture Nerman riktat till ett hundra socialdemokrater, av vilka över hälften har säte i riksdagen. Många svarar utan att med ett ord ange vad socialismen är; de talar i de mest allmänna ordalag — som skulle kunna underskrivas av alla — om vad socialismen vill göra. Lektorn och riksdagsmannen Sjödahl nöjer sig med att betona att socialismen vill ge "större ekonomiska och därmed kulturella möjligheter" åt "den stora mängden av människor" samt "större likställdhet" och "ökad frihet". Enligt landsfiskal Krügel vill socialismen "kärlek, frihet, tolerans och materiell självständighet". Förre handelsministern Ekman svarar: "Socialism? Mera mat och godare mat av skilda slag, lämpliga drycker till det, förmedlade utan några förnedrande samhällsingripanden, snyggare kläder, rymliga bostäder" etc.

Åskilliga av de tillfrågade har dock klart för sig att socialismen inte rimligen kan presenteras blott som det X vilket producerar alla goda ting, från välstånd, frihet, likställdhet, kärlek och tolerans till större omvälvning i mat och dryck. De frågar sig hur socialismen skall åstadkomma allt detta. Men svaret blir i regel så allmänt, så blottat på allt konkret innehåll att det ej kan ge ens den mest anspråkslöse någon ledning. Typisk för denna genre av tänkande är Morgon-Tidningen själv. Med kursivstil framhäves här som det utmärkande för socialismen att "den sociala ansvarskänslan har mer att säga till om än det enskilda vinstbegäret". Var finns den person som inte instämmer i detta, kanske med en tyst reservation inför den grötiga formuleringen? Och hur många erinrar sig inte att här föreligger en nästan ordagrann överensättning av nationalsocialismens paroll "allmännytta före egennytta"? Kunde inte Morgon-Tidningen ha komponerat en ny språkdräkt för den mest nötta av truismer?

Ett fåtal har tänkt mer precist, mer konkret. Men då blir svaren genast oroande ur partiets egen synpunkt. Ty det visar sig att oenigheten är det mest påtagliga. Några kräver — i överensstämmelse med partiets tankar 1920 och 1945, i motsats till äldre marxistiska föreställningar — en omfattande socialisering i statlig regi. Till dem hör riksdagsledamoten fru Ulla Lindström, som givit det kanske redigaste svaret: hon vill förstatliga råvaruutilgångar med nyckelkaraktär och upprätta statsföretag i konkurrens med privata företag. En rad andra inlägg vänder sig tvärtom mot statssocialismen såsom invecklad och ineffektiv. Hr Åkerberg — som vanligt tanklös och självständig — pratar i båda riktningarna. Meningsyttringarna gäller inte blott "socialismen" i egentlig mening (om man nu efter dessa inlägg kan använda ett sådant uttryck), utan också andra ting. Några ser, exempelvis, socialismen som en ersättning för kristendomen, andra säger sig villa komplettera kristendom med socialism.

Förvirringen är total, och den gäller inte bara det konkreta handlingsprogrammet, utan också motiveringen och den allmänna inriktningen. Glädjande är emellertid att så många av de tillfrågade betonar den politiska frihetens, åsiktsfrihetens värde. Det tyder på att känslan för den fria folkstyrelsen är riktningsgivande för stora grupper av socialdemokrater. Det tyder däremot inte, såsom Morgon-Tidningen med en nästan otroligt förenklad tankegång häviar, på att socialism är förenlig med frihet. Socialism i den konkreta meningen av socialisering är ett hot mot friheten, även om de socialisterna de går till verket i ärlig vilja att bevara den.

En av de tillfrågade, gruvarbetaren Olof Gavelin, har sökt ange sina politiska mål och fogar förtill deklarationen: "Sedan struntar jag i om det kallas socialism eller ej." Huvudintrycket av den första debatten är det rakt motsatta. De framförda åsikterna är, i den mån de konkretiseras, högst stridiga. Vad man menar med socialism är mindre väsentligt, huvudsaken är att man kallar det man menar för socialism.

Isolationisterna och Korea

Reflexionen, den självklara men nödvändiga reflexionen, att Sverige genom sitt ställningstagande till Koreakriget kommit ännu ett stycke från neutralitetslinjen irriterar Svenska Dagbladet. Sverige har blott gjort sin skyldighet genom att följa "en traktatsenlig förpliktelse". Det bibehåller sin handlingsfrihet mot Atlantpakten utan att "förneka sin tusenåriga gemenskap med den västerländska kulturkretsen". Det är riktigt, eller låter åtminstone säga sig. Men denna tidning, som gärna förkunnar kravet på realism, lär inte kunna förneka att de officiella deklarationerna mot den av Ryssland stödda Nordkorea visar hur bräcklig, hur fiktiv var neutralitetspolitik är. Vad som skett är mindre en ändring av kursen än ett avslöjande av isolationismens orimlighet.

Svenska Dagbladet söker stötta sin hårt uppgivna position med ett annat argument. Det har inte gått bra hittills för amerikanerna i Korea. Detta

Man kan kanske också fråga sig om det inte är ett offer man begär av en del av den nuvarande jordbrukargenerationen, som just genom den skiftet som följer med den kontrollerade och till en del fixerade marknaden, (ju betala reformens genomförande just med de förminskone delvis tassrade kapitalvärdena. Man räknade ju med att omkring 90.000 jordbruk skulle rationaliseras bort — skuru helt på frivilligthetens väg. Är inte frivilligheten något beskuret?

Hur kommer det att gå med den nya europeiska betalningsunionen? Vestmanlands Läns Tidning (fp) hoppas det bästa:

Ingen lär väl vilja gå i god för utgången. Men bland medlemmarna har man måhända renommé enligt den appell vi nött på här hemma: "alla sitter i samma båt, och det gäller att ro den i land". För Sveriges egen del är en oåtgärdet uppgift, bar: de miljoner vi hittills utbytt åt förtjänta dollars på exportöverskott till andra marshallstater går all världens väg. Men det är ju en förlust, som det inte står i vår egen makt att behålla. Och i utbyte får vi chansen att låta våra produkter hävda sig på den internationella marknaden, från från de hinder de hittarsta handelsöverenskommelserna utgjort. Inom det svenska näringslivet anses detta inte vara oangenäma utsikter.

Det var alltså inte omöjligt att träffa de vittnen som pastor Kejne föreslog! skriver Stockholms-Tidningen (fp) om affärens senaste fas:

Det var inte omöjligt att ta reda på vad för slutsatts som föregick i M:s beryktade lägenhet. Varför, varför var allt så omöjligt tidigare?

Nu får man dock hoppas att detta åtal skall betecknas signalen till en ökad beredvilighet hos polisen att ta itu med det stora frågekomplex som här tangeras. För all del, den viktigaste signalen är redan given, nämligen i överträdelsefallet narkotiv efter den Wahlbäckska utredningen. Alla vet att frågorna är svåra och ömtåliga. Alla känner till att brottsligan gör sitt mesta för omöjligt att skaffa; alla anar att hela det homosexuella företeelsen hänger samman med driftanvisvärser som för den drabbade själv kan innebära djup personlig tragik. Polisens svårigheter skall sannerligen inte underskattas. Men samhället kan skörig tillåta att dess egna väl utländska skyddslagkrder för medborgarna — och alla utnyet då det gäller ungdom — skall kunna saboteras i lönndom.

Organisationsväsendet diskuteras i Svensk Tidskrift (h) av docent Olle Nyman, som sammanfattar sina intryck genom att belysa organisationsväsendets roll som led i de allmänna kollektivverksamhetsområdena:

Den enskilde individen har fått en ogälvställdigare ställning men till gengäld en tryggare. De flesta har kunnat föga klassiga av tedkvidens minskade betydelse i kollektivet och erfara endast den ökade tryggheten. En ofrånkomlig nackdel är dock under alla förhållanden den avrubbning av den personliga ansvarskänslan, som denna utveckling för med sig. Organisationerna (läs: organisationernas funktionärer) få tänka och handla i stället för den enskilde. Som ett extremfall framstår här den inom kooperationsföreningsväsen förekommande kollektivanslutningen av medlemmarna till ett visst politiskt parti, varigenom organisationerna alltså avgöra den enskildes politiska hemvist. Förstärkning av nivellerande tendensen är en annan konsekvens av organisationernas maktutövning. Ett relativt betydande mått av utjämning ha väl de flesta ansett vara önskvärd, men då organisationernas inflytande tar sig det uttrycket, att en skälig differentiering av löne- och villkoren till den kvalificerade arbetskraftens förmån hindras, har det givit anledning till kritik.

Inte bara de kvalificerade få utan även samhälletz egna intressen på längre sikt blir, framhäver denna kritik, lidande av en politik som icke tillräckligt premierar utbildning och ansvar.

Backningsprov stötesten för rashästar i tävlan vid "Hästens dag" på Solvalla

Perfekt samspel visades upp av Åke Jansson med "Linda", och beträffande hingen blev också en övertygande segre i uppvisningstävlingen.

Högfärdiga fullblod med tryggarna blanka som sidenfrackar salongspromenerade på fördagen på Solvalla. Ardennerhingstarna kom med trumpen högtidsmin och bred myndighet i det tunga travet. Det var hästens dag med prästavlingar för Stockholms stad och län, på åskådarplatserna satt folk med ett så stort intresse för att livsläng kärlek till fullblod och ardenner, och mest tittade de på fröken Inger Stiernstedt från Risberga gård i Knivsta, som slog ut uppvisningstävlingen.

Solen trumpetade hela dagens över fältet, flaggorna smattrade och de högst prisdrunarna såg ut som gudar där de satt på sina stolar och ritade diffror och kryss i sina fladdrande papper. Det började med hingstpremiering på morgonkulan, 35 hingstar från Stockholms stad och län, tre fullblod, sju varmblodiga travarhingstar och resten ardennerhingstar travade förbi premieringsnämnden med rytmästare Tore Rikerth i ordförandestolen. Direktör E. Fredlunds Desiderio från Hägerneholm fick stora A bland fullbloden, godsägare R. Matteous Encore från Veda, Vallentuna, fick samma betyg bland travarhingstarna och direktör O. Wallenius Big Noon undgick naturligtvis inte heller detta gunstiga öde. Natay från Oxhagestorps hingstdepå med rytmästare Tore Rikerth i ordförandestolen. Direktör E. Fredlunds Desiderio från Hägerneholm fick stora A bland fullblodens, godsägare R. Matteous Encore från Veda, Vallentuna, fick samma betyg bland travarhingstarna och direktör O. Wallenius Big Noon undgick naturligtvis inte heller detta gunstiga öde. Natay från Oxhagestorps hingstdepå med rytmästare Tore Rikerth i ordförandestolen. Direktör E. Fredlunds Desiderio från Hägerneholm fick stora A bland fullblodens, godsägare R. Matteous Encore från Veda, Vallentuna, fick samma betyg bland travarhingstarna och direktör O. Wallenius Big Noon undgick naturligtvis inte heller detta gunstiga öde.

Den trumpetade hela dagens över fältet, flaggorna smattrade och de högst prisdrunarna såg ut som gudar där de satt på sina stolar och ritade diffror och kryss i sina fladdrande papper. Det började med hingstpremiering på morgonkulan, 35 hingstar från Stockholms stad och län, tre fullblod, sju varmblodiga travarhingstar och resten ardennerhingstar travade förbi premieringsnämnden med rytmästare Tore Rikerth i ordförandestolen. Direktör E. Fredlunds Desiderio från Hägerneholm fick stora A bland fullblodens, godsägare R. Matteous Encore från Veda, Vallentuna, fick samma betyg bland travarhingstarna och direktör O. Wallenius Big Noon undgick naturligtvis inte heller detta gunstiga öde. Natay från Oxhagestorps hingstdepå med rytmästare Tore Rikerth i ordförandestolen. Direktör E. Fredlunds Desiderio från Hägerneholm fick stora A bland fullblodens, godsägare R. Matteous Encore från Veda, Vallentuna, fick samma betyg bland travarhingstarna och direktör O. Wallenius Big Noon undgick naturligtvis inte heller detta gunstiga öde.

Den unge trumpetaren Åke Jansson med "Linda", och beträffande hingsten blev också en övertygande segre i uppvisningstävlingen.

Högfärdiga fullblod med tryggarna blanka som sidenfrackar salongspromenerade på fördagen på Solvalla. Ardennerhingstarna kom med trumpen högtidsmin och bred myndighet i det tunga travet. Det var hästens dag med prästavlingar för Stockholms stad och län, på åskådarplatserna satt folk med ett så stort intresse för av livsläng kärlek till fullblod och ardenner, och mest tittade de på fröken Inger Stiernstedt från Risberga gård i Knivsta, som slog ut uppvisningstävlingen.

Solen trumpetade hela dagens över fältet, flaggorna smattrade och de högst prisdrunarna såg ut som gudar där de satt på sina stolar och ritade diffror och kryss i sina fladdrande papper. Det började med hingstpremiering på morgonkulan, 35 hingstar från Stockholms stad och län, tre fullblod, sju varmblodiga travarhingstar och resten ardennerhingstar travade förbi premieringsnämnden med rytmästare Tore Rikerth i ordförandestolen. Direktör E. Fredlunds Desiderio från Hägerneholm fick stora A bland fullblodens, godsägare R. Matteous Encore från Veda, Vallentuna, fick samma betyg bland travarhingstarna och direktör O. Wallenius Big Noon undgick naturligtvis inte heller detta gunstiga öde. Natay från Oxhagestorps hingstdepå med rytmästare Tore Rikerth i ordförandestolen. Direktör E. Fredlunds Desiderio från Hägerneholm fick stora A bland fullblodens, godsägare R. Matteous Encore från Veda, Vallentuna, fick samma betyg bland travarhingstarna och direktör O. Wallenius Big Noon undgick naturligtvis inte heller detta gunstiga öde.

Den unge trumpetaren Åke Jansson med "Linda", och beträffande hingsten blev också en övertygande segre i uppvisningstävlingen.

Mellandag i VM för segelflygarna

Från Dagens Nyheters speciella medarbetare

GRÄNBO, lördag.

Segelflyg-VM i Örebro gick i vilans tecken under den tävlingsfria fördagen. De 29 elitflygarna från 11 nationer låg dock inte på latsidan. Nästan alla hade någon viktig detalj som skulle justeras på de elegants jättefågarna, och sådant är inte gjort i en handvändning.

Ledande svensken Billy Nilsmots flygcamask hade t. ex. fått svåra skador, och han måste skaffa ny. På höjder över 4.000 meter måste flygarna enligt instruktionen sätta på sig syrgasmasken för att få ett extra tillskott av syre.

Och så fanns det förstås ett outtömligt ämne att diskutera: vidrot. Snabbt och högtflygande amerikanen Paul McCready förberedet sig på att, även vädret, in i minsta detalj och fick "inside information" vid ett frukostmöte hos meteorologerna. När han återigen kom ut stötte han helt oförmodat samman med sin överman i tur och returflygning", nyblivne världsrekordhållaren, flygande brottaren och furiren Leroy Månsson från Flygkrigsskolan i Ljungbyhed. Denne hade bara någon timme tidigare kommit upp från Malmö, tyvärr inte för att segelflyga, men väl för att tjänstgöra som furare av bogserflygplan. Det blev ett blixtlikt möte mellan de båda älgarätteen, och yankeen — som hållt det tidigare rekordet med 398 km — intresserade sig för minsta detalj i Månssons flygning. "En utomordentligt upplagd tur, och returflygning" var det omdöme han gav svensken.

På söndag vidtar VM:s fjärde tävlingsmoment.

Ole

Om hundar, hundköp och val av valpar.

Nu är den tid då folk av olika anledning skaffar sig hund. Jägaren vet oftast vilket slags hund han vill och skall ha — om den gamla inte orkar mer —, societeten damen stannar länge i valet och kvalet vad som passar bäst — vilken färg som går bäst till hennes pals eller skräddarsydda promenaddräkt, någon vill ha en vaktlund, men inte för stor — han får inte ha oss ur huset, säger den egarsamma husmodern. Beträffgäller för uppfödarna och dem som har valpar att avstå är skärad spetsa lanter som inte vet vad de vill ha.

Jag har upplevt damer som kommit för att skaffa sig en pudel och stannat vid en stor taxi. Och många, många i den stilen har med långa utlåggningar låtitat sina hundhekynnor för att till sist stanna för en individ av det rikhaltiga släktet canis, som de från början inte alls tänkt sig.

Den förtänksamme jägaren skaffar sig hund i god tid före jakten. För att få riktigt utbyte av en jakthund — det må vara fågelhund eller stövare — måste ju kontrahenterna känna varandra. I motsatt fall blir det å ömse håll oförtänkte och påfrestningar som kan undvikas om tillgivenheten hos hunden och förståelsen från husbondens sida av hundens karaktär, funnit sin utläning. Många hundar behöver flera dagar i sin nya omgivning innan de finner sig till rätta och ger av sina egenskaper allt vad de kan.

Om man föredrar att anskaffa en valp, är det viktigt att själv välja den rätta. Har man ej förmånen att själv få välja ur kullen, bör säden överenskommelse träffas att valpen får återkomma den dag den uppfyller förut given detaljerad beskrivning. Under alla förhållanden bör vederbörande spekulant vända sig till välkänd uppfödare och erhålla, om vara sakkunskap och redbarhet man förut gjort sig underrättad.

Det finns flera sätt på vilka man med någorlunda säkerhet kan sluta sig till en 2-månaders valps kvalitet (inne, hunde, enlighallet och dylikt). Ett par av dessa sätt bör här anföras. Låga så att ni blir vittne till utfodring av valparna till exempel. Man kan då se vilka som äro mest energiska och "håller sig framme" vid matfatet; vilken hur deras hals-, rygg-, bog-, ben- och framställning är under den stund de äter. Nästa moment är att släppa ut flocken på någon för den ändamål plats, gräsplan, ängsmark eller fält, där de fritt och otvunget får röra sig. Var säker på att den eller de av valparna som då visar mest förtagsamhet och energi blir den bästa. Man kan redan vid tidig ålder bedöma valparnas olika förmåga och sätt att använda sina extremiteter. Några rör sig lätt och förundelsigt vid, andra stannar mart nog upp och ser betänksamma ut över allt detta nya som omger dem. Klappar man då plötsligt ihop händerna så att ett smällande ljud stör friden, kan det hända att någon reagerar negativt härför och söker fly undan eller gömma sig någonstans — vilket ej är lovande för kommande övningar av allvarligare art.

Svårare ställer det sig om köparen utfäster som villkor en viss färg, ett visst hårslag eller andras för honom bestämmande detaljer som det ej står i sällarens makt att åstadkomma. Köparen har kanske bättre lycka en annan gång, och säljaren får vänta tills den rätta kommer.

Att slumpvis lägga på valpar och valpar att avstå är sådana spekul